

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 134g

Tiltaltes navn: Gjertrud Berger

Årstall: 1671-1673

Sted: Rendalen i Hedmark

Alfrights bog. 1673

I. F. M.

nr 196

1670-73,

Akershus Amtsbegrebepaper

1670 f. lit. AA.

— " — 1671 d. lit. R.

— " — 1672 d. lit. M.

Kirskens Mønstre 1673.

Jonvild Knudsdaabers ovre Rendalen, ^{1670.}

Ragnild Anersedd

Frikjend.

[Anskrevet 9. 10. 1931.]
15. 6. 1932]

Rendekammeret
Auktsregnskaber
Akershus 1670. f.
Lit: AA -

"Troldfolkene vdy Pøsterdahlen"

Reigenschab
paa

Kongl: maytz: min allernaadigste
arffue herre oc Kongis: viiffe = oc w: viiffe
jndkombst af
Solloer = Øster = oc Du =
= Dahbens fogderie.

Kirsten Møm
Ingrid Knudsdaatter
Ragnid Mørseelt

Underdanigst giordt oc bereignet,
fra nye aars dag d: 1 januarj
1670. och till aarsdagen
1671.

Wdgifft
jmsed forskreffne jndlegst.

Jeg haffuer ellers oc saa befueret
een deehl pennger till de paagrebne
oc berøttede troldfolches vnderholding,
som er besiddendes vdy Ringdahlen i
Østerdahlen, mens for den lange wey,
som mi forhindres icke at komme der
dit^{hen}, oc giøre der om reigenschab
med lensmanden, faar da berøe til
nestkommende aar.

Renskammeret
Amberguskoper
Akershus 1671.d.

Lit: R.

-2-

Jhm

Reizenschab paa Kongl = mayt =
wifse och v = wifse jndkombst.
saavit rüaris aff

Solløer, Øster, och Ou =
Dahlens forigderie for
2° 1671 L

Sigt och sagefald efter
næstforrige aarsredgen.
schabs formelding.

Jeg vnderdanigst refererede mig til en
dehl bekostning for de endmü saaledis
hen besiddende och berychtede broldfolck
vdj Østerdahlen, hior paa er langt
mehr bekostet end den ringe dehl deris
boe som kand verre optagen, och
endmü dagligens mehr bekostning tilgaar,
saa derom icke noget füldkommen kand
slutlis förend den tilbörig endschab sagis,
hülchet var alt önsche, baade formedelöt
almüens der sammesteds rüin offüer den
belyngsell med deris wacht och arbeids
forsömmelpse de mü paa andet aar vd:
staanden, saauell och ma^{sten} = til stor penge
spilde L

Renteskammeret
Anderegnskaper
Akershus 1672. d.
Lit: M-

-3-

"Brolldfolckene vid psterdalen"

Regenschab

paa

Kongl: may:^{cs} wipse

och

ii = wipse indkomst

aff

Sollöer = pster och ödahlens, förgäris

for

2.º 1672. j.

Kirsten Mön
Ingrid Knudsdatter
Ragnild Hoersedd
Rect Amalie
Ole Simonsen Nordrett
Jffier Amönb
Karen Knudsdatter
Ingeborg Ambredsdatter
bandgaard

Indtægt:

Af de beröcktede brolldfolck, som ieg
idi förige aarp regenschab mig till
hafuer referent, er deris boeflod,
effler föregående kiembing och
längtings domb och höpföyede
regissering oppebaaret och bedrager
sig till — penge — . 24 rdlbr. — 3 ps.

Udgift och affkoring
jmsed forskn: indtægt.

Och som ieg till indtægt hafuer indfort
och bereignet de beröcktede och dend tid
paagreben brolldfolckis boe, saa silföris

igen saaledis hies paa demnem af kongl.
intrader er bekostet, nemblig.

Saaledis.

A^o = 1670 d^o = 22 jony er de tiende pigeboern
nemblig Karen Knudtzaatter och Ingeborg
Jimbredtzaatter Handgaard i di R^{ts}: laugmand
Jens Bangs och sognepræsten R^{ts}: Jens
Prondpens biver examinerit, och da gjorde
deris bekiendelse om denne act, kuelche tiende
pigeboern hafver ved sognepræsten och
leufmanden Joen Berger haft deris føde och
iunderholding, indtill 8te: dage nest for
dend kongl: ober hoffratt aar - 1673 bleff
holden, som er = 134 uger for demnem begge
huer uge 2 g. - er penge - - - 67 rddbr

Der effter d^o 5 octobr: 1670 bleff med rattens
forefindende erachtet, at Rect Marke och
Ragnild Nordsett schulle haffis i di jern
huor da de bleff siddendis ved leufmandens
iunderholding, indtill d^o = 20 jony = 1672,
er - 62 uger, for huer - " 2 g. - er penge - 62 rddbr

Ellers effter sorenschriuerens forefindelse
och dombs afsigt, och iudere iudrifsning,
er Ole Simonsen Nordsett och Jffuer Momb
effter deris egen bekiendelse och hefflet
sill jern och ved et halff aarps tid
ladet iunderholde, huer uge - 2 g. -
er penge - - - 26 rddbr -

Rentekammeret
ambtsregnskaper

Akershus 1672d.

Lit: M.

-5-

Forbemt: Kiersti Mönbs och Ingvild
Knudsdaabers underholding siden
2: 1671 d: 19 sept: och till imod caution [sic!]
igien bleff løpsgiffuen - d: 20 july 1672,
er 11 uger 2 dage, om igien for huer-
2g - er salsammen - - - - - 11 rddktr.-

Troldfolckene og forordningen

Kiersten Mön

Ingvild Knudsdaaber

Ragnild Kiersedd

Sorenschriffuerens och længmandens
erwerbde domme, saavel som oberhoff-
rettens endelig dom, som till alt
dette med et bewiise i di ringeste
maader vill bekortes - - - - - 30 rddktr -

Och ellers følger herhos en huer
wedkommendis bewiis, som demmen
hafuer saaledis underholdet och forsuemet.

Lat: 67 - " -

AFFSIGTS BOG.

1673.

20re Rendalen 1673

I · F · M =

11.

Wsi Den Sag.

pag. 17.

Kivsten MönIngvild KnudsdatterRagnild Noerfeldt

fmellem Svend. Hansen procurator, wdj
 Friderichsstadz lægdomme, paa den ene =
 och lægmanden Jens Bang, samt soeren-
 skrifteren Liv Borch, och 12 lægretts-
 mend paa den anden = side; angaaende
 brende qvinders Persoener, nemlig
 Knud Møns qvinde, hans Datter
 Ingvild, och Ragnild Noerfeldt,
 som de till baall och brand, samt
 gods och formue, att vere
 forbrudt, formedelst
 broldoms konster, hafue
 kendombt,

Definitio.

Efterdij denne soge w = myndige sorgefer-

pag. 17.

12. aars gammel pige, Karen Knudsdatter, har saa uendelig og bestandig, disse - "3 quindfolk beskyldt, nemlig hendis egen moder Kirsten Moin, hendis søster Juvild Knudsdatter, och Ragnild Nordpelt med flere, for at have været paa Blaa Kubden, och siger sig selv, der tiende gange, med hendis moder at have været, med videre; hvorved forinden først, efter embeds pligt, er bleven anledet, dem at lade passere, examinere och i retke føre; da de først have vedgaaet i mæderen onsdagen; ald hvis bemeldte liden pige, om dem som sagt och aabenbart har været, hvilket de dog siden igjen, har været fragaet; icke dipnindere, har været sorenskrifveren och lægmanden, haft adgang, paa deres første bekiendelse, deris dom ald fundere; helst efterdi Ragnild Nordpelt, frivillig, uden tvang, første gang har været bekiendt, (: endog siden beneglet :) dipnindere Juvild Knudsdatter, for præsten sagt, sig efter hendes bekiendelse, om i sit sind at være roelig; saa alligevel, efterdi de icke af andre, end denne liden v. myndige pige, (: som endnu v. foranderlig sit angifvende vedbliver :) beskyldes, mindre bevistes, dem som nogen tid, enten menneskelig eller creatur, at have været beskadiget; da befinder vi, efter allis deris, for os haarde, och bestandige

pag. 18.

pag. 13.

nechtelpse, /: sigendis sig till förste
 bekiendelse, att hafue overett nöd, och af
 frycht, for piimpell till tuiet; / fligdigste
 examination, en kuer sardelis, saa och
 denne sagis egentlige beschaffenhed och
 ofueroeyelse, icke dennem, effter denne
 w= myndige pigis eniste angifuelse,
 fra deris lif att kunde domme;
 medens dennem, jndbill anden bekiendelse,
 och bedre berisning, frikiender; dog
 hafuer deris sielle sörgere, saauel som
 kongl= ma= föuget, och andre vedkommende,
 deris lefneth och jdrætt, flibbig att
 obseruere, och paa achte, efftersom
 de ey siunis, for suspicion och
 misstanche, aldeelis fri att uere;
 jmidertid bör de passerede domme,
 icke komme dommerne, effter citantiens
 haarde och w= billig j rette settelse, ey
 heller sagsøgeren, eller windefbiurdene,
 sill schade j nogen maader; och hafuer
 föugden Johan Steenkühl, att restituere
 dispe trende her nu frikiendte, deris af
 hannem beschrefueld och anesterit
 godtz och formue, naar paa denne
 process, anvendte billig bekostning, effter
 schriffuereus, och sex mends löuglig
 schion, fradagis,

Kirsten Mön
Suzilla Knudsdatter
Benild Noerck

pag. 14.

Extract ofver
 skriftningerne for
 den kongl. oberhofret
 pro A: 79.-

Oplandene

Thründhiem.

1.

At saa som lægmanden
 her gældt den høieste retlige
 doms klare mening, da
 blifuer heris paabestfulte dom,
 i alle sine ord slutninger
 oc articuler ved magt
 kiend oc citanten Lis Borch,
 som uden billig aarsage
 har skæft lægmanden, bør
 at gifue hammen for dette
 skæftemaall fire rdr i
 Rost oc Loring.

Lis Alexandersen Borch, foged
 ofver Stordahlens fogderie, i
 Thründhiems lehn. citerer
 lægmanden Jørgen Philipsen
 for en doms hand d. 11 November
 70: jmellem hammen paa dend
 ene = og lægmanden Christen
 Jensen af Friderichsstad jtem
 fogden Johan Steenkühl, og
 soerenskrifueren Jens Maddgen
 paa dend anden = side,
 schal hafue dømt og affagt.
 ved hülcken dom, citanten
 formeener sig høieligen at
 vere foru = rettet, j ded at
 lægmanden icke hafuer frie-
 kiend hammen for Christen Jensen
 videre tögning, angaaende dend
 onkostning, effter høieste rettes
 dom, indinden dend Østerdalsche
 formeente broldoms act, etc:
 som Borch foregifuer, lægmanden
 god føye schal hafue haft, efter-
 som for hammen schal vere
 skæft bewist, at soerenskrifueren
 icke gjorde guldkommen vilag
 hofu Steenkühl for = 300 rdr:
 som hand allene schal vere
 tilfunden at betalle; — — —

1679.